

Studiu de caz: Darfur

Criza din Darfur

Criza din Darfur, care a izbucnit în 2003, a devenit o problemă serioasă care a pus la încercare pacea mondială, reprezentând unul dintre cele mai critice cazuri de testare atât pentru organizațiile regionale, cât și pentru organizațiile internaționale, în special Uniunea Africană (UA) și Națiunile Unite (ONU), custozii păcii și securității. Ceea ce părea a fi o simplă luptă împotriva perceputei dominații a populației non-arabe asupra populației arabe din Darfur a luat o dimensiune internațională cu consecințe pentru pacea și securitatea internațională. Ca rezultat al crizei, au fost raportate peste 300.000 de decese și mai mult de 2 milioane de persoane au fost strămutate, alături de alte abuzuri umanitare, cum ar fi violul femeilor, răpirea femeilor și copiilor, furtul de proprietăți precum vitele[1]. Criza Darfur este una lungă și necesită o lucrare în întregime. În acest studiu de caz, mă voi limita la implicarea UA în colaborarea cu ONU pentru a menține pacea și securitatea în regiune. Oferind această informație de context, actorii regionali și internaționali au desfășurat mai multe inițiative de pace pentru a pune capăt violenței. Una dintre acestea a fost înființarea unei misiuni de menținere a păcii a Uniunii Africane - Misiunea Africană în Sudan (AMIS), în urma semnării Acordului Umanitar de Încetare a Focului la 8 aprilie 2004. AMIS a primit mandatul de a furniza observatori militari pentru a monitoriza și raporta asupra încetării focului: o forță armată pentru a proteja civili și lucrătorii umanitari care furnizează asistență umanitară[2].

La 9 noiembrie 2004, guvernul Sudanului și cele două grupuri de rebeli principale, Mișcarea pentru Dreptate și Egalitate (JEM) și Armata pentru Eliberarea Sudanului (SLA), au semnat două acorduri de pace pe termen scurt cu scopul de a avansa în încheierea conflictelor. Primul pas făcut de Uniunea Africană către referendum a fost tratatul care stabilea o zonă de interdicție de zbor deasupra zonelor controlate de rebeli din Darfur, o măsură menită să pună capăt bombardamentelor satelor rebelilor din regiune de către armata sudaneză pentru a deschide calea pentru negocieri. Al doilea acord oferea agențiilor internaționale de ajutor umanitar acces nelimitat în regiunea Darfur. Acordurile au fost rezultatul negocierilor de pace sponsorizate de Uniunea Africană desfășurate la Abuja, începând cu 25 octombrie 2004[3]. Pentru a sprijini acordul cuprinzător de pace semnat de guvernul Sudanului și Mișcarea de Eliberare a Poporului Sudanului la 25 octombrie 2004, pentru a îndeplini anumite funcții legate de asistența umanitară, protecție, promovarea drepturilor omului și pentru a sprijini AMIS, UA a scris Consiliului de Securitate al ONU pentru a interveni în situația de securitate din regiunea Darfur. Astfel, Consiliul de Securitate al ONU a înființat Misiunea Națiunilor Unite în Sudan (UNMIS) prin rezoluția 1590 la 24 martie 2005, deoarece Consiliul de Securitate a considerat că situația din Darfur reprezintă o amenințare la adresa păcii și securității internaționale[4]. Într-o încercare ulterioară, Uniunea Africană a sponsorizat alte discuții între forțele implicate și reprezentanții ONU în cadrul întâlnirii de la Abuja, Nigeria. Conducătorul militar al JEM, Mohamed Saleh, a susținut că întregul Sudan de Sud a decis să se separe de Sudan. Pentru el, aceasta este singura soluție la criză. În răspuns, șeful armatei de atunci a afirmat că dorințele și preferințele sud-sudanezilor, care sunt direct afectați, reprezintă interesul Uniunii Africane și al întregului sistem internațional iubitor de pace[5]. Între timp, ambele

părți au semnat decizia pentru desfășurarea unui referendum pentru a determina interesele poporului, cu acordul de a implementa tratatul de încetare a focului. Acesta a marcat sfârșitul celui de-al Doilea Război Civil din Sudan[6]. Cu toate acestea, desfășurarea trupelor de menținere a păcii ale Uniunii Africane în 2004 sub AMIS s-a confruntat cu provocări serioase, în special cele legate de resurse umane și financiare[7].

Această situație a condus la Operația Hibridă a Națiunilor Unite și Uniunii Africane în Darfur (cunoscută prin acronimul său UNAMID) a fost o misiune de menținere a păcii comună a Uniunii Africane (UA) și Națiunilor Unite (ONU), aprobată oficial prin Rezoluția 1769 a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite la 31 iulie 2007, pentru a aduce stabilitate în regiunea Darfur din Sudan, afectată de război, în timp ce negocierile de pace pentru pace continuau[8]. Este demn de menționat faptul că Rezoluția 1769 a Consiliului de Securitate este intonată sub incidența capitolului VII din Carta ONU, care implică faptul că în regiunea Darfur există agresiune[9].

În analiza impactului AMIS asupra construirii păcii în Sudan, este necesar să se evalueze eficacitatea misiunii UA în abordarea factorilor de conflict. În ansamblu, misiunea a fost nereușită din cauza eșecului UA de a aborda problemele de dezarmare și demobilizare a forțelor Janjaweed(arabi), precum și eșecul de a rezolva problemele legate de teren și resursele de apă, și luptele naționale în desfășurare. Prin analiza acordului de la Abuja din 2005, se poate observa că focusul UA este de a opri ostilitățile și a dezarma fracțiunile militare din Sudan, ceea ce în niciun fel nu abordează rădăcinile conflictului. Oprirea conflictului reprezintă doar o zgârietură la suprafața problemei, care necesită o reevaluare a intereselor părților și a obiectivelor pe care încearcă să le atingă. Pentru ca părțile să înceteze ostilitățile, ele trebuie să primească ceva în schimb, cum ar fi protecția militară a civililor împotriva abuzurilor guvernamentale, ceea ce AMIS nu a putut oferi din cauza numărului insuficient de trupe, precum și prezența ofițerilor din Sudan în cadrul misiunilor de menținere a păcii în Darfur[10].

În ciuda eșecului AMIS de a opri violența din Sudan, prezența sa în Darfur a fost benefică populației civile aflate sub supravegherea sa[11]. UA trebuie să fie creditată pentru eforturile sale de a interveni în conflict datorită faptului că "este singura organizație regională sau internațională din lume care recunoaște explicit dreptul de a interveni într-un stat membru din motive umanitare și de drepturile omului"[12]. Istoria arată că statele sunt de obicei mai susceptibile să se implice în conflicte militare decât în cele umanitare, cum ar fi cazurile Rwanda sau Bosnia. O astfel de inacțiune ar putea fi justificată de lipsa unei definiții concrete și solide a unei crize umanitare de către comunitatea internațională. Multe organizații internaționale orientate spre intervenție au în vedere atât referiri la atacuri militare sau invazii, cât și la masacre în desfășurare. Dimpotrivă, UA în statutul său recunoaște importanța intervenției în crize umanitare, care pare să fie în creștere în secolul XXI datorită agravării problemelor în curs, de obicei centrate pe drepturi, teren și/sau acces și distribuție a resurselor. Chiar și misiunea cu un număr redus de trupe ale UA a oferit siguranță pentru un număr de civili aflați sub supravegherea sa, în ciuda absenței unui mandat clar și a instrucțiunilor privind modul de reacționare la uciderea civililor[13].

În concluzie, deși Uniunea Africană (UA) a demonstrat o atitudine proactivă în abordarea crizei din Darfur, intervenția sa a fost în cele din urmă împiedicată de resursele slabe și de voința politică scăzută. Capacitatea limitată a organizației și dependența sa financiară au ridicat întrebări cu privire la eficacitatea sa în abordarea unor conflicte atât de complexe. Criza din Darfur servește ca

un studiu de caz critic pentru evaluarea rolului UA în rezolvarea conflictelor și a provocărilor cu care se confruntă în îndeplinirea mandatului său privind menținerea păcii și securitatea în Africa.

---

[1] Adeniji, Adeyinka Samson, Agaba Halidu și Jacob Nda James, *"The United Nations/African Union Intervention in the Darfur Conflict (2007-2010): Achievements, Challenges, and Lessons For Future"*, Global Journal of Arts, Humanities and Social Sciences 3.8, 2015, p. 64.

[2] *United Nations Security Council, RES. 1556, 30 iulie 2004, S/RES/1556.*

[3] Agaba, Halidu, *"The African Union and Conflict Management in Africa: A STUDY OF THE DARFUR CRISIS"*, WuKari International Studies Vol.6, No.1, 2022, p. 14.

[4] *United Nations Security Council, RES. 1590, 24 martie 2005, S/RES/1590.*

[5] Agaba, Halidu, *Op. cit.*, p. 16.

[6] *Ibidem*, p. 16.

[7] Adeniji, Adeyinka Samson, Agaba Halidu și Jacob Nda James, *Op. cit.*, p. 65.

[8]
https://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations%E2%80%9393African_Union_Mission_in_Darfur#cite_note-UN_SRES17692007-1, accesat la data de 06.01.2024, ora 20:40.

[9] *United Nations Security Council (UNSC), RES. 1769 (31 iulie 2007), UN Doc S/RES/1373.*

[10] Boris S. Nikitin, *"The Positive Impact of African Union Forces in Darfur."*, Inquiries Journal/Student Pulse 2.01, 2010, p. 3.

[11] Adeniji, Adeyinka Samson, Agaba Halidu și Jacob Nda James, *Op. cit.*, p. 76.

[12] Roberta, Cohen și William, O'Neill. "Last Stand in Sudan", Bulletin of the Atomic Scientists, martie, 2006, p. 52, *apud* Boris S. Nikitin, "The Positive Impact of African Union Forces in Darfur.", Inquiries Journal/Student Pulse 2.01, 2010.

[13] Boris S. Nikitin, *Op.cit.*, p. 3.

Revision #2

Created 13 December 2023 09:03:14 by Christian Nasulea

Updated 19 January 2024 10:15:18 by Alexandru Graur